

VÝBĚROVÁ REŠERŠE

Z PEDAGOGICKÉ BIBLIOGRAFICKÉ DATABÁZE

ZE ZAHRANIČNÍCH ČASOPISŮ

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Atraktiver werden / [Aby to bylo atraktivnější] / Ingrid Weidner – ger

In: DUZ Magazin -- ISSN 1613-1290 -- Roč. 79, č. 1 (2023), s. 18-25.

Duální vzdělávání, jež je pro německé hospodářství důležité, čelí vážné krizi - zájem mladých lidí o tento typ vzdělávání klesá. Článek přináší příklady univerzit, které nabízejí učňovské vzdělávací programy, jejichž absolventi najdou uplatnění přímo na univerzitách - příkladem může být obor sklářský technik, jenž zhotovuje speciální zkumavky pro univerzitní chemickou laboratoř. V článku je poukázáno na skutečnost, že mnoho mladých lidí v Německu nemá odbornou kvalifikaci; zvláště tíživá je situace migrantů.

duální systém ; příprava učňů ; univerzita ; kvalifikace ; vzdělávací program ; mladí dospělí ; migrant ; Německo

<http://katalog.npmk.cz/documents/533962>

2.

Consequences of restrictive measures, and not the illness itself, predict perceived deterioration in the quality of daily lives due to the COVID-19 pandemic in parents of school-aged children / [Důsledky omezujících opatření, a nikoli sama nemoc, předpovídají vnímané zhoršení kvality každodenního života v důsledku pandemie COVID-19 u rodičů dětí školního věku] / Tihana Brkljačić, Marina Kotrla Topić, Andreja Brajša-Žganec, Marija Džida, Ljiljana Kaliterna Lipovčan – eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: The new educational review / -- ISSN 1732-6729 -- Roč. [21], č. 2 (vol. 72) (2023), s. 84-95.

Předmětem článku je výzkum, jenž se zaměřoval na dopady pandemie COVID-19 na rodiče školáků a jejich každodenní život. Výzkum proběhl v Chorvatsku prostřednictvím dotazníkového šetření na jaře roku 2021; zúčastnilo se jej celkem 1072 rodin (matka, otec, dítě). Rodiče, již měli v důsledku pandemie snížený příjem, zakázáno vykonávat práci či prožili úmrtí blízké osoby, zaznamenali velký pokles kvality každodenního života (DQL). Výsledky výzkumu rovněž ukazují, že hůře hodnotily dopady pandemie ženy (více vnímaly finanční a sociálně-emocionální stresory, zatímco u mužů se jednalo převážně o strach z neschopnosti zajistit rodinu).

výzkum ; dotazník ; výsledek výzkumu ; covid-19 ; rodina ; smrt ; finance ; emoce ; sociální potřeba ; působení ; stres ; Chorvatsko ; izolace ; faktory ; 2021

<http://katalog.npmk.cz/documents/533519>

3.

Critical competencies among teachers and principals of primary schools from Poland and the Czech Republic / [Kritické kompetence mezi učiteli a řediteli základních škol z Polska a České republiky] / Mirosław Kowalski, Sławomir Śliwa -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: The new educational review / -- ISSN 1732-6729 -- Roč. [21], č. 2 (vol. 72) (2023), s. 269-280.

Předmětem studie je zkoumání kritických dovedností ve vybraných situacích u pedagogických pracovníků v Polsku a Česku. Výzkum probíhal v roce 2021 pomocí dotazníkového šetření; zúčastnilo se jej 170 učitelů prvního stupně základních škol a 49 ředitelů. Předmětem výzkumných otázek bylo například zvládnutí problematického chování žáků, vnímání vlastní profesní pozice či hodnocení žáků. Výsledky ukazují, že zatímco ředitelé usilují o co nejlepší fungování školy, učitelé - pokud jsou již pracovně přetíženi - odmítají přijímat nové výzvy (například v oblasti hodnocení).

výzkum ; základní škola ; výsledek výzkumu ; žák ; dotazník ; profese ; hodnocení žáka ; učitel ; ředitel školy ; chování žáka ; pedagogický sbor ; vnímání ; Polsko ; Česko ; 2021

<http://katalog.npmk.cz/documents/533754>

4.

"Es fehlt die kritische Evaluation der Systeme" / ["Chybí kritické zhodnocení systémů"] / Philipp Schaer ; Veronika Renkes – ger

In: DUZ Magazin -- ISSN 1613-1290 -- Roč. 79, č. 11 (2023), s. 78-81.

Rozhovor je veden s výzkumným pracovníkem, který zkoumá interakci algoritmů a uživatelů při vyhledávání informací ve vyhledávačích, jako jsou Google, Bing či DuckDuckGo. Vysvětluje tzv. Matoušův efekt při vyhledávání, jenž platí i pro akademickou sféru - co je nejpoblárnější, je posunuto na první místa ve výsledcích vyhledávání a stává se tak ještě poblárnějším, což však neznamená, že musí jít o informaci obsahově nejrelevantnější. Jedním z výzkumných cílů dotazovaného odborníka je dosáhnout větší transparentnosti, kvality a spravedlnosti při vyhledávání informací pomocí vyhledávačů.

vyhledávání informací ; internet ; práce s informacemi ; informační technologie ; popularizace ; kvalita ; výzkum ; algoritmus ; transparentnost

<http://katalog.npmk.cz/documents/533822>

5.

Chancen und Risiken im Flipped Classroom / [Šance a rizika ve flipped classroom] / Christoph Kulgemeyer -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 75, č. 7-8 (2023), s. 13-17.

Převrácená třída, flipped classroom, je chápána jako příležitost pro užší spolupráci mezi učitelem a žáky, jako možnost, jak lépe přizpůsobit výuku úrovni znalostí jednotlivých žáků. Autor článku se zamýšlí nad podmínkami, za kterých je princip převrácené třídy úspěšný. Součástí článku je 1) schéma se dvěma fázemi, se kterými se v modelu převrácené třídy pracuje, 2) seznam kritérií pro efektivní videa vysvětlující učivo, 3) seznam kritérií pro dobré učební úkoly. Zmíněny jsou i překážky bránící úspěšnému využití metody převrácené třídy.

vztah učitel-žák ; spolupráce ; vyučovací metoda ; učivo ; převrácená třída ; úroveň vědomostí ; školní úspěšnost ; hodnotící kritérium ; video ; efektivnost vzdělávání

<http://katalog.npmk.cz/documents/533928>

6.

Integrative approach in education : determinant of the understanding of an artistic text / [Integrativní přístup ve vzdělávání : determinant porozumění uměleckému textu] / Małgorzata Duda, Eva Dolinská, Dáša Porubčanová, Tomáš Lengyelfalusy -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: The new educational review / -- ISSN 1732-6729 -- Roč. [21], č. 2 (vol. 72) (2023), s. 201-217.

Předmětem studie je integrovaná pedagogika (jež zahrnuje integraci různých, např. uměleckých, disciplín do vzdělávání a jejímž cílem je podpořit kritické myšlení, kreativitu a schopnost nahlížet na učení interdisciplinárně) a její potenciální vliv na porozumění textu u žáků. Studie při tom vychází z pedagogického experimentu, jehož se zúčastnilo celkem 5 slovenských škol, jejichž vybraní žáci z 8. ročníku byli rozděleni na kontrolní a experimentální skupinu (u níž byl aplikován integrativní přístup). Výsledky výzkumu poukazují na větší úspěšnost experimentální skupiny v porozumění literárnímu textu - žáci pracovali efektivněji a kreativněji.

výzkum ; integrovaná výuka ; porozumění textu ; výsledek výzkumu ; žák ; experiment ; učitel ; experimentální výzkum ; kontrolní skupina ; vyučovací metoda ; skupina ; základní škola ; druhý stupeň ; práce s textem ; tvořivost ; Slovensko ; ročník 8 ; 2020-

<http://katalog.npmk.cz/documents/533789>

7.

Lebens- und Alltagskompetenzen / [Životní a každodenní dovednosti] / Matthias Trautmann - ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 75, č. 10 (2023), s. 6-9.

Článek, podobně jako celé číslo časopisu, se věnuje životním dovednostem a jejich učení a rozvoji ve škole. Uvádí seznam 10 základních životních dovedností, jak je formulovala Světová zdravotnická organizace v r. 1994, a všímá si modelu 4K (komunikace, kooperace, kreativita, kritické myšlení); u obou souborů však autor článku postrádá systematický výklad a psychologický aspekt. V článku je analyzováno několik programů, jež byly vypracovány na posílení každodenních dovedností a jako prevence před rizikovým jednáním žáků.

dovednost ; život ; komunikace ; spolupráce ; tvořivost ; kritičnost ; systémový přístup ; psychika ; prevence ; chování žáka ; Světová zdravotnická organizace ; životní kompetence ; každodenní život

<http://katalog.npmk.cz/documents/533986>

8.

Mentoring-Beziehungen - eine Typologie / [Mentoringové vztahy - typologie] / Jule-Marie Lorenzen -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 75, č. 11 (2023), s. 35-37.

Autorka článku představuje typy mentoringového vztahu (tj. mezi mentorem a mentee), které se využívají v takové životní situaci, jakou je přechod ze školy do zaměstnání, tedy období, které je pro žáky často fází nejistoty a obav. Je důležité, aby si mentor a mentee vytvořili vztah, který se zakládá na porozumění, vzájemném respektu a společném cíli.

mentoring ; koncepce ; typologie ; poradce ; přechod ze školy do zaměstnání ; porozumění ; cíl chování ; respekt

<http://katalog.npmk.cz/documents/534022>

9.

A meta-analysis of mathematics word-problem solving interventions for elementary students who evidence mathematics difficulties / [Metaanalýza intervencí v oblasti řešení slovních úloh v matematice u žáků základních škol, kteří projevují problémy s matematikou] / Jonté A. Myers, Bradley S. Witzel, Sarah R. Powell, Hongli Li, Terri D. Pigott, Yan Ping Xin, Elizabeth M. Hughes -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 92, č. 5 (October) (2022), s. 695-742.

Studie, jež je metaanalýzou 52 studií od roku 1975, zkoumá intervence zaměřené na zlepšení řešení slovních úloh u žáků základních škol s matematickými obtížemi. Porovnává výsledky dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, s poruchou matematických schopností a s poruchou učení. Studie také analyzuje slovní úlohy pro základní školy a dovednosti, které jsou potřebné k jejich řešení. V závěru textu autoři navrhují doporučení pro budoucí výzkum a školní praxi.

schopnost učení ; porozumění textu ; vědecká činnost ; výzkum ; proces učení ; zpětná vazba ; záznam ; matematika ; speciální vzdělávací potřeby ; porucha učení ; základní škola ; žák ; metaanalýza ; slovní úlohy ; 1975-

<http://katalog.npmk.cz/documents/532737>

10.

Perceived parenting styles and attachment of adolescents aged 10 to 15 years / [Vnímané výchovné styly a citová vazba u adolescentů ve věku 10 až 15 let] / Michal Čerešník, Miroslava Čerešníková -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: The new educational review / -- ISSN 1732-6729 -- Roč. [21], č. 2 (vol. 72) (2023), s. 25-37.

Příspěvek předkládá výsledky výzkumu, jehož cílem bylo zjistit, zda má styl rodičovské výchovy (včetně nastavování hranic chování) vliv na citovou vazbu (attachment) u adolescentů. Výzkum byl proveden pomocí dotazníkového šetření, v němž se zohledňovaly faktory jako důvěra, komunikace, vazba či odcizení a typ výchovy (autokratická, ambivalentní, liberální atd.); zúčastnilo se jej 1011 slovenských adolescentů ve věku 10-15 let. Výsledky prokázaly vztah mezi výše zmíněnými proměnnými.

výzkum ; výchova v rodině ; výsledek výzkumu ; rodiče ; dotazník ; výchova ; adolescent ; komunikace ; důvěra ; citový vztah ; odcizení ; vztah rodiče-dítě ; působení ; Slovensko ; věk 10-15

<http://katalog.npmk.cz/documents/533428>

11.

Physical activity might be the protective factor for psychopathological symptoms of Polish female teachers / [Fyzická aktivita může být ochranným faktorem proti psychopatologickým symptomům polských učitelek] / Monika Piątkowska, Elżbieta Biernat -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: The new educational review / -- ISSN 1732-6729 -- Roč. [21], č. 2 (vol. 72) (2023), s. 13-24.

Článek prezentuje výzkum zaměřený na souvislost mezi fyzickou aktivitou a psychickými obtížemi, jenž byl v roce 2019 proveden u 88 polských učitelek pomocí dotazníkového šetření a rozhovorů. Výsledky výzkumu ukazují, že učitelky s nižší fyzickou aktivitou vykazovaly vyšší míru depresí, úzkostí a stresu oproti učitelkám s vyšší aktivitou. V závěru článku bylo poukázáno na další faktory ovlivňující psychické zdraví vyučujících (nízké platy, nadměrné pracovní vytížení) a bylo doporučeno zavedení specifických programů (například hodiny tělesné výchovy pro učitele).

výzkum ; interview ; výsledek výzkumu ; učitel ; dotazník ; duševní zdraví ; úzkost ; stres ; deprese ; tělesná výchova ; žena ; pohlaví ; mzda ; pracovní podmínky učitelů ; zátěž ; wellbeing ; působení ; Polsko ; 2019

<http://katalog.npmk.cz/documents/533427>

12.

Quality of algebraic numeration problems to measure higher order thinking skills using partial credit model / [Kvalita algebraických numerických úloh pro měření dovedností myšlení vyššího řádu pomocí parciálního kreditního modelu] / Indah Dwi Harvani, Dian Kurniati, Dong-Joong Kim, Sharifah Osman -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: The new educational review / -- ISSN 1732-6729 -- Roč. [21], č. 2 (vol. 72) (2023), s. 218-229.

Studie se zabývá výzkumem měření myšlení vyššího řádu u 28 žáků v Indonésii pomocí 10 různě složitých algebraických numerických úloh. Výsledky výzkumu potvrzují, že tyto úlohy lze k měření použít, neboť jsou spolehlivé a efektivní i v měření úrovně myšlení vyššího řádu (nízká vs. vysoká úroveň).

výzkum ; myšlení ; algebra ; výsledek výzkumu ; žák ; matematická gramotnost ; učitel ; měření ; matematika ; řešení úloh ; Indonésie ; úlohy ; matematické myšlení

<http://katalog.npmk.cz/documents/533790>

13.

Das Schulpraktikum als Stresstest / [Pedagogická praxe jako zátěžový test] / Michael Meier-Sternberg, Christine Sternberg -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 75, č. 12 (2023), s. 12-15.

Článek je založen na několika rozhovorech se studenty učitelství a představuje pedagogickou praxi jako nezřídka ambivalentní záležitost. Pozitivum pro budoucí učitele je to, že si mohou vyzkoušet své odborné a pedagogické dovednosti v praxi. Zároveň však pedagogická praxe představuje další položku v jejich často značně zaplněném rozvrhu - spolu se studijními povinnostmi a prací, jíž si (při)vydělávají na studium. Jako stresový faktor je vnímána skutečnost, že se student musí osvědčit jak před učitelem-mentorem, tak před žáky. Z interview vyplývá, že by učitelé-mentori ve školách měli studentům učitelství poskytnout více prostoru k představení jejich vlastních výukových koncepcí.

pedagogická praxe ; student učitelství ; učení praxí ; interview ; vysokoškolské studium ; škola ; učitel ; poradce ; stres ; koncepce ; výuka

<http://katalog.npmk.cz/documents/534082>

14.

A systematic review of early childhood exclusionary discipline / [Systematický přehled kázeňského vyloučení v raném dětství] / Katherine M. Zinsler, H. Callie Silver, Elyse R. Shenberger, Velisha Jackson -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 92, č. 5 (October) (2022), s. 743-785.

Americký výzkum se věnuje věkové hranici dítěte, při které dochází k častějšímu vylučování z předškolních vzdělávacích zařízení kvůli problémovému chování. Z dat vyplývá, že děti mladší 5 let jsou z důvodu nezvladatelného chování až třikrát častěji vylučovány z předškolního zařízení než děti starší. Zatímco existuje mnoho systematických přehledů o disciplinárních opatřeních na základních a středních školách, podobná systematická syntéza pro rané dětství chybí. Současná studie se snaží tuto mezeru vyplnit a poskytnout přehled současných poznatků o vylučování v raném dětství, jeho definicích, mírách a souvisejících faktorech, což je zásadní pro budoucí výzkum, intervence a politická rozhodnutí.

dítě ; mateřská škola ; jesle ; výzkum ; problémové dítě ; exkluze ve vzdělávání ; výchova v raném dětství ; chování ; chování žáka ; Spojené státy americké ; věk 0-5

<http://katalog.npmk.cz/documents/532738>

15.

Wege zu einer pausenfreundlichen Schule / [Směřování ke škole přívětivé k přestávkám] / Andrea Albers -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 75, č. 9 (2023), s. 6-11.

Článek (i celé číslo časopisu) se věnuje přestávkám ve škole a jejich náplni. Zvláště v případě celodenních škol je koncepce přestávek důležitá a podílí se na vývoji žáků. Přesto hrají pedagogické koncepty přestávek ve vzdělávání učitelů jen marginální roli. Nedostatečný je i pedagogický výzkum na téma přestávek ve škole. Existují však studie z oblasti psychologie a neurovědy, které poukazují na význam pauz pro mozek a motivaci. Podle nich mají přestávky vliv na učení a duševní zdraví žáků; zlepšují koncentraci, nabízejí prostor pro sociální interakci a neformální rozhovory. Představeny jsou formy přestávek v německých školách, upozorněno je však na skutečnost, že pravidla pro přestávky se v jednotlivých spolkových zemích různí.

přestávka ; koncepce ; celodenní výchovný systém ; vzdělávání učitelů ; pedagogický výzkum ; výzkumná zpráva ; psychologický výzkum ; neurologie ; mozek ; motivace ; sociální interakce ; koncentrace ; duševní zdraví ; Německo

<http://katalog.npmk.cz/documents/533984>